

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Чернігівської обласної
військової адміністрації

03 вересня 2025 р. № 1100

ОБЛАСНА ПРОГРАМА
ранньої діагностики окремих видів раку
серед населення Чернігівської області
на 2025–2030 роки

м. Чернігів, 2025 рік

ЗМІСТ

	стор.
1. Паспорт обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025–2030 роки (далі – Програма)	3
2. Визначення проблеми, на вирішення якої спрямована Програма	4
3. Мета Програми	4
4. Шляхи розв’язання проблеми	5
5. Фінансове забезпечення Програми	5
6. Завдання і заходи Програми. Очікувані результати, ефективність Програми	6
7. Координація та контроль за ходом виконання Програми	6
Додаток 1. Ресурсне забезпечення обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025–2030 роки.	
Додаток 2. Перелік завдань і заходів обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025–2030 роки.	
Додаток 3. Результативні показники виконання завдань і заходів обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025–2030 роки.	

1. Паспорт обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025–2030 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Чернігівська обласна державна адміністрація
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження начальника Чернігівської обласної військової адміністрації від 14.08.2025 р. № 1050 «Про розроблення проекту обласної Програми ранньої діагностики окремих видів раку серед населення Чернігівської області на 2025-2030 роки», рішення Ради національної безпеки і оборони України від 22.12.2023 р. № 842/2023 «Щодо профілактики, ранньої діагностики та лікування злоякісних новоутворень», розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.08.2024 р. №730-р «Про схвалення Національної стратегії контролю злоякісних новоутворень на період до 2030 року та затвердження плану дій з її реалізації на період до 2025 року»
3.	Розробник Програми	Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації
4.	Відповідальний виконавець Програми	Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації
5.	Учасники Програми	Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації, ДУ «Чернігівський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» (далі – ДУ «Чернігівський ОЦКПХ МОЗ»), Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Чернігівської обласної державної адміністрації, сільські, селищні, міські ради (за згодою), комунальні заклади охорони здоров'я
6.	Термін реалізації Програми	2025–2030 роки
7.	Етапи реалізації Програми	I етап – II півріччя 2025 року II етап – 2026–2028 роки III етап – 2029–2030 роки
8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Обсяг визначається щорічно у державному та відповідних місцевих бюджетах

2. Визначення проблеми, на вирішення якої спрямована Програма

Злоякісні новоутворення – один із найскладніших і найважливіших викликів для сфери охорони здоров'я. Серед причин смертності та інвалідизації вони займають друге місце після серцево-судинних захворювань.

Чернігівська область за показниками захворюваності на злоякісні новоутворення знаходиться на 3 місці в Україні, а за смертністю – на 8 місці.

Станом на 01.01.2025 року в Чернігівській області всього перебуває на обліку 32 530 онкохворих, у тому числі 158 дітей (118 дітей до 14 років, 40 дітей – 15–17 років). У 2024 році зареєстровано 4172 первинні випадки захворювань на злоякісні новоутворення. Показник захворюваності населення області на злоякісні новоутворення складає 438,8 на 100 тис. населення, що на 3,4% більше за показник 2023 року (424,3 на 100 тис. населення). За останні 5 років показник захворюваності зріс на 28,2%. У чоловіків переважають злоякісні новоутворення передміхурової залози (12,7%), у жінок – злоякісні новоутворення молочної залози (19,4%).

Питома вага занедбаних випадків злоякісних новоутворень залишається досить високою – 27,9% (у 2023 р. – 27,7%). Значно вищий цей показник у Новгород-Сіверському (33,5%), Ніжинському (30,9%), Корюківському (30,5%) районах. Кожного року з числа осіб, що вперше захворіли, у 30% пацієнтів захворювання виявляється в занедбаному стані.

Від злоякісних новоутворень в області щороку помирає більше 2-х тисяч хворих. Показник смертності стабільно високий і в рази перевищує середні показники по Україні.

Проблемами, що потребують розв'язання, є низький рівень обізнаності населення та певної частини медичних працівників щодо профілактики злоякісних новоутворень, висока поширеність поведінкових факторів ризику, діагностика на пізній стадії хвороби, недостатній рівень доступу до своєчасної діагностики та якісного лікування пацієнтів, а також погіршення логістичних та соціально-економічних факторів у зв'язку з військовою агресією російської федерації.

Необхідно зазначити, що держава гарантує безкоштовне обстеження населення для раннього виявлення найбільш поширених видів злоякісних новоутворень (рак молочної залози, рак шийки матки, колоректальний рак).

3. Мета Програми

Метою Програми є підвищення ефективності заходів з первинної та вторинної профілактики, діагностування на ранніх стадіях злоякісних новоутворень (у першу чергу шляхом популяційного онкоскрінінгу), покращення якості надання медичної допомоги, зниження смертності від онкозахворювань.

4. Шляхи розв'язання проблеми

Досягнення визначеної мети Програми та розв'язання проблеми можливе шляхом:

- 1) формування усвідомленого та відповідального ставлення населення до власного здоров'я;
- 2) підвищення рівня обізнаності населення щодо профілактики злоякісних новоутворень;
- 3) підвищення рівня поінформованості населення про перелік медичних послуг, які надаються закладами охорони здоров'я в межах програми державних гарантій медичного обслуговування населення;
- 4) впровадження програм із популяційного онкоскринінгу найбільш поширених видів злоякісних новоутворень (рак молочної залози, рак шийки матки, колоректальний рак);
- 5) забезпечення доступу населення до спеціалізованої медичної допомоги;
- 6) підвищення рівня професійної освіти та онконастороги медичних працівників;
- 7) залучення органів місцевого самоврядування до організації популяційного скринінгу населення (у першу чергу малозабезпечених верств населення, ВПО тощо).

5. Фінансове забезпечення Програми

Фінансове забезпечення заходів Програми здійснюється за рахунок загального обсягу асигнувань державного та місцевих бюджетів, які передбачаються в кошторисах відповідних виконавців Програми, а також інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Реалізація Програми не потребуватиме додаткових фінансових та матеріальних затрат.

Програма буде виконуватися в три етапи з терміном її реалізації протягом 2025–2030 років:

I етап – II півріччя 2025 року – вивчення чинників, які впливають на рівень охоплення скринінговими обстеженнями населення, розробка маршрутів для населення, запуск пілотної програми в 1–5 пілотних громадах;

II етап – 2026–2028 роки – поширення програми по всій області;

III етап – 2029–2030 роки – аналіз результатів, корекція програми.

Ресурсне забезпечення Програми викладене в додатку 1.

6. Завдання і заходи. Очікувані результати, ефективність Програми

Перелік завдань і заходів з виконання Програми наведено у додатку 2.

Виконання Програми дасть змогу:

- збільшити кількість населення, охопленого популяційним онкоскринінгом;
- підвищити рівень виявлення випадків онкозахворювань, діагностованих на ранніх стадіях;
- знижити рівень смертності від онкозахворювань;
- збільшити кількість випадків самозвернень для діагностування на ранніх стадіях злоякісних новоутворень;
- покращити якість надання медичної допомоги пацієнтам із онкозахворюваннями;
- удосконалити лабораторну діагностику окремих видів раку;
- забезпечити доступність спеціалізованої медичної допомоги;
- підвищити рівень онкологічної грамотності та онконастороги медичних працівників;
- підсилити роль органів місцевого самоврядування у формуванні моделі здорового способу життя населення.

Результативні показники виконання завдань і заходів Програми викладені в додатку 3.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Виконання Програми здійснюється шляхом реалізації заходів, виконавцями, зазначеними у Програмі.

Безпосередній контроль та координацію за виконанням заходів Програми здійснює Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації.

Учасники Програми щоквартально до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом, надають Управлінню охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації звітну інформацію про хід реалізації заходів Програми.

Управління охорони здоров'я Чернігівської обласної державної адміністрації забезпечує підготовку щорічних звітів про виконання Програми відповідно до п. 7 розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 05 травня 2016 р. № 245 «Про Порядок розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання» (зі змінами).

Начальник Управління охорони здоров'я
Чернігівської обласної державної адміністрації

Андрій ЛІННИК